

**UCHWAŁA Nr XXVIII/299/09
RADY MIESJKIEJ W TRZEBNICY
z dnia 30 czerwca 2009 roku**

**w sprawie ustanowienia św. Jadwigi Śląskiej patronką miasta
Trzebnicy**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz.1591, z późn. zm.) Rada Miejska w Trzebnicy uchwala, co następuje:

§ 1.

Ustanawia się św. Jadwigę Śląską patronką miasta Trzebnicy.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Trzebnica.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Trzebnica bardzo wiele zawdzięcza św. Jadwidze Śląskiej, żonie księcia Henryka I Brodatego. To z Jej inicjatywy i na Jej prośbę powstało tu opactwo cysterek z przyklasztornym kościołem, które stało się ważnym ośrodkiem życia religijnego, kulturalnego i gospodarczego.

Zadaniem klasztoru, do którego sprowadzono zakonnice z Bambergu, była realizacja programu wychowawczego śląskiego Kościoła, zakładającego m.in. wychowywanie dziewcząt, opiekę nad sierotami, biednymi i chorymi. W tym celu powstała szkoła klasztorna, w której dziewczęta były przygotowywane do czekających je zadań życiowych; założono tu także szpital.

Księżna – mieszkając na dworze wrocławskim – często przebywała w Trzebnicy. Wspierała działalność klasztoru i kościoła nie tylko finansowo, ale i osobistym przykładem zaangażowania w działalność charytatywną. Przychodziła z pomocą każdemu człowiekowi znajdującemu się w potrzebie: biednym, chorym, trędowatym, kalekom, więźniom. Dla skazańców organizowała resocjalizację, by dać im szansę na rozpoczęcie nowego rozdziału życia. W ten sposób tworzyła fundamenty systemu opieki społecznej. Z dobroczynnością chrześcijańską łączyła opiekę duszpasterską. Czyniła to w sposób wysoce efektywny, bo sama dla innych była wzorem najwyższych cnót chrześcijańskich. Dlatego już za życia odnoszono się do Niej jak do osoby świętej.

Jadwiga – jako kobieta starannie wychowana i wykształcona, „kochająca się w księgach” – odegrała też ważną rolę w kształtowaniu poziomu umysłowego trzebnickiego środowiska klasztornego. Przykładem są m.in. legitymujące się wysokim wykształceniem pierwsza księżna Petrysa oraz jej następczyni – Gertruda, córka Księżnej, które dbały o wyposażenie opactwa w zbiór modlitewników i w niezbędne księgi liturgiczne; w takie zaopatrywała klasztor także sama Jadwiga. W zbiorach tej instytucji zachował się do dziś „Psałterz Trzebnicki”, który powstał w 1220 roku w skryptorium zakonnym. Znaczącym wskaźnikiem ówczesnego poziomu umysłowego klasztoru jest również „Rocznik Trzebnicki”, w którym cysterki rejestrowały ważne bieżące informacje.

Około 1230 r. Księżna przeniosła się do trzebnickiej osady na stałe. Zamieszkała na terenie klasztornym. Czynn timer uczestniczyła w życiu opactwa, kontynuowała też swą działalność charytatywną wśród tutejszych mieszkańców. Zmarła w Trzebnicy w 1243 r. Pochowana została w kościele klasztornym. Niemal od samego początku przy Jej grobie gromadzili się ci, którzy - głęboko przekonani o świętości Księżnej - nadal liczyli na Jej opiekę, przede wszystkim biedni i chorzy. Już w niedługim czasie kult Świętej zaczął owocować nadzwyczajnymi łaskami i cudami,

co doprowadziło do dużego wzrostu liczby pielgrzymów. Od czasu kanonizacji Księżnej Jadwigi w 1267 r. Trzebnica stała się żywym centrum Jej kultu, który nieprzerwanie od XIII wieku trwa i rozwija się do dzisiejszego dnia. Świętość Księżnej przyciąga do naszego miasta przez cały rok rzesze pielgrzymów z Polski i całego świata.

Święta Jadwiga jest bowiem dla nich, i dla trzebniczian, nieprzemijającym wzorem małżonki, matki i babci; wzorem osoby, która umiała łączyć codzienne zadania i obowiązki z dążeniem do świętości. Jest także wzorem, od którego ludzie władzy mogą uczyć się prawości i rzetelności oraz służby społeczeństwu, a ludzie biznesu – społecznej odpowiedzialności za wspólnotę lokalną, wyrażającej się m.in. w różnych formach wspierania akcji charytatywnych, przedsięwzięć kulturalnych czy edukacyjnych, jak również - w sprawiedliwym traktowaniu pracowników i szanowaniu ich praw.

Św. Jadwigę uważa się także za patronkę Śląska i Polski, budowanych kościołów, pojednania i twórczej współpracy między narodami oraz patronkę dnia wyboru papieża Jana Pawła II. Jej imię noszą m.in. liczne szkoły, zgromadzenia zakonne, Dolnośląska Chorągiew Harcerki, Powiatowy Szpital w Trzebnicy. Duch Świętej żyje i owocuje w dziełach trzebnickich sióstr boromeuszek, które w XIX wieku przejęły klasztor cysterski, oraz w dziełach księży salwatorianów - stróżów Jej sanktuarium od 1945 roku. Dowodem rozległego zasięgu kultu Świętej jest również duża ilość kościołów pod Jej wezwaniem: w Polsce - 182, na terenie Niemiec - 47, w USA - 25. Kult św. Jadwigi znajduje też swoje odbicie w poezji, muzyce, ikonografii, a także – w licznych publikacjach.

Rozwijający się dynamicznie kult św. Jadwigi miał również wpływ na zmianę statusu przyklasztornego kościoła trzebnickiego. W 1943 roku świątynia podniesiona została przez papieża Piusa XII do godności bazyliki mniejszej, a w 2007 r. – na mocy dekretu Rzymskiej Kongregacji do spraw Duchowieństwa i za zgodą Ojca św. Benedykta XVI – otrzymała status „Międzynarodowego Sanktuarium Świętej Jadwigi Śląskiej w Trzebnicy”.

Drugim źródłem światowej sławy Trzebnicy jest wysoka wartość artystyczna ufundowanego przez św. Jadwigę i księcia Henryka Brodatego klasztoru oraz kościoła – są to obiekty zaliczane do zabytków klasy zerowej, wyznaczające miastu znaczące miejsce na europejskim szlaku cysterskim i przyciągające również tysiące turystów.

Wskazując na zasługi Księżnej dla Trzebnicy, nie sposób pominąć ożywczego wpływu cysterskiego opactwa - na cywilizacyjny i gospodarczy rozwój naszego miasta (do czasu kasaty klasztoru w 1810 r.). Przyczyniły się do tego m.in. takie działania, jak:

- powstanie cegielni czasie budowy opactwa;
- założenie przez administrację klasztoru winnic; uprawa chmielu na potrzeby miejscowego browaru;
- restytuowanie przez księcia Henryka Brodatego – po założeniu klasztoru – praw targowych osady trzebnickiej, co przyczyniło się do rozwoju handlu i rzemiosła, a w konsekwencji do wzrostu zamożności mieszkańców;
- wytyczenie z początkiem XIII w. sieci ulic i rynku;
- odnowienie w 1250 r. tzw. prawa lokacyjnego Trzebnicy na prawie średzkim (zwierzchność nad miastem i okolicznymi dobrami pełnił klasztor);
- powołanie w XIV w. urzędu burmistrza z czterema radnymi;
- wybudowanie w 1432 r. rurociągu prowadzącego wodę z Lasu Bukowego do miasta;
- wybudowanie łaźni miejskiej z ciepłą wodą;

- powstanie w XVI w. - za zgodą klasztoru – wielu cechów rzemieślniczych oraz Bractwa Czeladników (z własnym statutem);
- pomoc w odbudowie miasta zniszczonego w czasie wojny trzydziestoletniej;
- zbudowanie nowego ratusza w 1729 r. przez ksienię Zofię Korycińską.

Podsumowując, św. Jadwiga Śląska swym życiem i swą działalnością na trwałe wpisała się w dzieje Trzebnicy. Pozostawiła po sobie wspaniałe dziedzictwo duchowe i materialne, które jest niekwestionowanym skarbem oraz chlubą miasta i rozśławia je po całym świecie. Stąd, w pełni zasadne jest oficjalne uznanie Świętej za patronkę Jej grodu, tym bardziej, że dla trzebniczian i pielgrzymów stała się nią już po swej śmierci.